

Кушнір Вадим

аспірант Інституту професійної освіти
Національної академії педагогічних наук,
м. Київ, Україна

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ WEB-ДИЗАЙНЕРІВ

***Анотація.** У статті розкрито педагогічні умови розвитку підприємницької компетентності майбутніх WEB-дизайнерів. Констатовано, що такі умови складають визначену комплексну сукупність потенційно містких дидактичних ресурсів і вихідних положень, створення й реалізація яких буде сприяти вдосконаленню процесу навчання з урахуванням постійно змінюваних вимог до якості отриманих знань, умінь, навичок учнівської молоді. Доведено, що педагогічні умови є дидактичним регулятором педагогічних чинників, які впливають на освітній процес та створюють середовище його функціонування. З дієвого підходу педагогічні умови визначаються як сукупність дій та взаємодій, що забезпечують внесення прогресивних змін у цілісне функціонування професійної підготовки, дають змогу підвищити рівень сформованості підприємницької компетентності студентів. Педагогічні умови розвитку підприємницької компетентності майбутніх WEB-дизайнерів у професійній підготовці це змістова характеристика компонентів педагогічної системи професійної освіти, що розкриває зміст, методи, форми, засоби і рефлексію майбутніх фахівців. Такими умовами є: формування мотивації майбутнього Web-дизайнерів до набуття теоретичних знань та умінь підприємницької діяльності; удосконалення змісту теоретично-професійної підготовки з урахуванням підприємницької компоненти; збагачення форм, методів, прийомів підготовки до підприємницької діяльності; стимулювання рефлексивної позиції майбутніх фахівців на всіх етапах розвитку підприємницької компетентності.*

***Ключові слова:** підприємницька компетентність, WEB-дизайнер, педагогічні умови, професійна підготовка, педагогічна система, мотивація.*

Розвиток підприємницької компетентності майбутніх WEB-дизайнерів у професійній підготовці зумовлює необхідність дотримуватися певних педагогічних умов, які визначають сукупність об'єктивних можливостей,

змісту, форм, методів, педагогічних прийомів реалізації цього процесу.

Педагогічні умови вважаються дидактичним регулятором педагогічних чинників, які впливають на освітній процес та створюють середовище його функціонування. Визначення поняття «умови» в педагогіці пов'язане передусім з педагогічним осмисленням цілеспрямованого відбору, конструювання й застосування елементів змісту, методів (прийомів), а також організаційних форм навчання для досягнення дидактичних цілей. Ми погоджуємося з думкою, що педагогічні умови є чинниками, від яких залежить ефективність функціонування педагогічної системи і які впливають на процес досягнення мети, при цьому вони поділяються на: зовнішні (позитивні відносини викладача і студента; об'єктивність освітнього; комфортне місце навчання тощо) та внутрішні (індивідуальні властивості студентів, властивості їх характеру, досвід, уміння, навички, мотивація тощо) [1].

Педагогічні умови повинні відповідати певним вимогам, а саме: мати системний характер; мати чітко визначену структуру та забезпечувати зв'язки між елементами цієї структури; враховувати особливості професійної підготовки студентів в контексті їхньої готовності до професійної діяльності. За такого підходу, педагогічні умови визначаються як певні обставини, що впливають (прискорює чи гальмує) на формування та розвиток педагогічних явищ, процесів, систем, якостей особистості. Вони є обставинами, при яких компоненти освітнього процесу (зміст, викладання й учіння) подані в найкращому взаємозв'язку та створюють атмосферу плідної співпраці між викладачем і студентами, що забезпечує плідне викладання, керівництво освітнім процесом, а студентам – успішне навчання [2].

Сучасні науковці обґрунтовують педагогічні умови як змістову характеристику компонентів педагогічної системи (зміст, методи, форми, засоби, особливості взаємодії учасників педагогічного процесу). За такого підходу, педагогічні умови є одним із компонентів педагогічної системи, що відображають сукупність можливостей освітнього та матеріально-просторового середовища, впливають на особистісний і процесуальний аспекти системи та забезпечують її ефективне функціонування й розвиток [3;

4; 5]. Ми вважаємо, що такий підхід є пріоритетним в обґрунтуванні педагогічних умов розвитку підприємницької компетентності майбутніх WEB-дизайнерів під час професійної підготовки. Так, наприклад, готовність майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри підвищиться, якщо педагогічні умови сприятимуть цілеспрямованій мотивації майбутніх дизайнерів до професійного успіху, забезпечуватимуть удосконалення змісту теоретично-професійної підготовки з урахуванням кар'єрної компоненти дизайнерської діяльності, уможливлють упровадження в освітній процес інноваційних технологій, засобів Internet-комунікацій (блоги, чати, соціальні мережі, навчально-інформаційний сайт, Wiki-сайти, освітні платформи [6].

Отже, узагальнюючи зазначимо, що педагогічні умови розвитку підприємницької компетентності майбутніх WEB-дизайнерів у професійній підготовці це змістова характеристика компонентів педагогічної системи професійної освіти, що розкриває зміст, методи, форми, засоби і рефлексію майбутніх фахівців. Такими умовами ми вважаємо: формування мотивації майбутнього Web-дизайнерів до набуття теоретичних знань та умінь підприємницької діяльності; удосконалення змісту теоретично-професійної підготовки з урахуванням підприємницької компоненти; збагачення форм, методів, прийомів підготовки до підприємницької діяльності; стимулювання рефлексивної позиції майбутніх фахівців на всіх етапах розвитку підприємницької компетентності.

Розглянемо першу педагогічну умову – формування мотивації майбутнього Web-дизайнерів до набуття теоретичних знань та умінь підприємницької діяльності. Слід зазначити, що мотиваційна складова частина поведінки сучасного студента найменш піддатлива до управління. Складність вивчення мотивації та її формування пояснюється тим, що на студента одночасно впливає комплекс зовнішніх і внутрішніх мотивів, які не лише доповнюють один одного, але і вступають у суперечності. Вважається, що мотивацію складають дві групи явищ: сукупність мотивів або чинників як індивідуальна система мотивів; динамічна освіта, процес, механізм, тобто система дій з активізації мотивів певної людини. Таким чином, можна

стверджувати, що розвитку мотивації студента сприяє реалізація спрямованості навчання.

Відповідно до теми нашого дослідження формування мотивації майбутнього Web-дизайнерів реалізується через спрямованості навчання до набуття теоретичних знань та умінь з підприємницької діяльності у сфері дизайну [7]. Ми погоджуємося з думкою, що вплив мотивації на професійне становлення особистості є незаперечним, оскільки ціннісно-мотиваційна сфера особистості є визначальною в процесі формування компетентності майбутнього фахівця

Мотивація до підприємницької діяльності майбутніх Web-дизайнерів у професійній підготовці пов'язана з професійною мотивацією, інтересом до підприємництва, підприємницькою ідентифікацією, усвідомлення себе як дизайн-підприємця. Умотивований Web-дизайнер здатний до креативних та інноваційно-творчих ідей, готовий трансформують їх у стійкі бізнес-моделі, впроваджуючи різні новаторські підходи.

Друга педагогічна умова – удосконалення змісту теоретично-професійної підготовки з урахуванням підприємницької компоненти – передбачає підготовку до підприємництва майбутніх фахівців, які володіють сучасними теоретичними знаннями, вміннями та практичними навичками підприємництва у сфері дизайну. Удосконалення змісту теоретично-професійної підготовки з урахуванням підприємницької компоненти передбачає формування здатності майбутніх Web-дизайнерів реалізують нові ідеї, упроваджувати дизайнерські розробки, найефективніше використовувати задіяні в бізнесі ресурси(матеріальні, трудові, фінансові, інтелектуальні, інформаційні), обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування підприємницьких рішень, застосовувати інноваційні підходи, здійснювати бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків дизайнерських послуг [11]. Упровадження підприємницької компоненти в професійній підготовці майбутніх Web-дизайнерів сприятиме формуванню знань: як заснувати бізнес, прорахувати витрати, правильно вести облік і звітність, скласти фінансовий план, отримати

фінансування на розвиток бізнес-ідеї, просувати свій продукт, управляти працівниками тощо; умінь вивчати ринку збуту, потенційних покупців, конкурентів, прогнозувати попит; здійснювати просування послуг (маркетингова підтримка). Зміст теоретично-професійної підготовки з урахуванням підприємницької компоненти має забезпечувати формування у майбутніх Web-дизайнерів усвідомлений підприємницьких орієнтацій, в основі яких лежать ініціативна, самостійна діяльність, бажання отримання прибутку.

Узагальнюючи зазначимо, що зміст теоретично-професійної підготовки з урахуванням підприємницької компоненти – це система наукових знань, умінь і навичок, оволодіння якими забезпечує розвиток підприємницької компетентності Web-дизайнерів, формування у них усвідомлених підприємницьких орієнтацій, підготовку до підприємництва.

Щодо третьої педагогічної умови – збагачення форм, методів, прийомів підготовки до підприємницької діяльності, то слід зазначити про необхідність розвитку підприємницької компетентності майбутніх Web-дизайнерів на засадах евристичного підходу, де головною метою є конструювання студентом особистісного сенсу, цілей та змісту навчання, а також процесу його організації.

Збагачення форм, методів, прийомів підготовки до підприємницької діяльності майбутніх Web-дизайнерів, розвиток їх підприємницької компетентності передбачає формування креативних якостей (уява, натхнення, інтуїція, неординарність, винахідливість, відчуття новизни, незалежність, схильність до ризику, прогностичність тощо), когнітивних умінь (аналітичність, пошук, здатність до експериментів, допитливість, проникливість, захопленість, кмітливість тощо), рефлексивних особливостей (цілепокладання, стійкість у досягненні мети, планування, гнучкість і варіативність дій, комунікативність, змістове бачення, самоаналіз, самооцінка тощо), що сприятиме підвищенню якості підготовки до підприємництва. Підготовка майбутніх Web-дизайнерів до підприємництва має здійснюватися з використанням форм, методів, прийомів, що вдосконалюють їх уміння:

ставити реальні цілі та завдання; аналізувати ситуації; планувати, передбачати; ризикувати; приймати рішення; співпрацювати, керувати; йти на компроміс. Важливо, щоб майбутніх Web-дизайнерів були готові долати перешкоди, змінювати свою лінію поведінки заради досягнення мети; знаходити способи, як виробляти краще, швидше та дешевше; бачили перспективу; здатні були планувати та здійснювати моніторинг показників своєї підприємницької діяльності; встановлювати ділові та особисті зв'язки; мали впевненість у власних силах.

Четверта педагогічна умова – стимулювання рефлексивної позиції майбутніх фахівців на всіх етапах розвитку підприємницької компетентності – реалізує **вміння виділяти, аналізувати і зіставляти з предметною ситуацією свої власні дії**. Рефлексія є одним із важливих компонентів сучасного освітнього процесу, оскільки вона є одним з найважливіших механізмів саморозвитку особистості. Постійна активізація рефлексії у процесі професійної підготовки дає змогу майбутнім Web-дизайнерам переосмислювати свій суб'єктивний досвід: особистісні зміни, ціннісні відносини, дії, знання. Загалом рефлексія пов'язана з співвідношення себе та можливостей власного Я з тим, що вимагає обрана професія, разом із наявними уявленнями про неї. Ці уявлення є доволі динамічними, можуть розвиватися. З позицій особливостей фаху дизайнера його рефлексія є сукупністю таких складових: готовність діяти в ситуаціях із високою мірою творчої невизначеності; гнучкість у прийнятті дизайнерських рішень; устремління до реалізації дизайнерських інновацій; постійна спрямованість на пошук нових, нестандартних шляхів розв'язання професійно-дизайнерських завдань; здатність переосмислювати й руйнувати стереотипи свого творчо-професійного дизайнерського досвіду.

Таким чином, нами визначено та обґрунтовано сутність педагогічних умов розвитку підприємницької компетентності майбутніх Web-дизайнерів у професійній підготовці. Забезпечення визначених педагогічних умов забезпечить розвитку підприємницької компетентності майбутніх Web-дизайнерів у професійній підготовці.

Список джерел:

1. Орлов В. Ф. Мистецтво і педагогічні технології. Мистецтво та освіта. 2001. № 1. С. 11–12. / Orlov V. F. Mystetstvo i pedahohichni tekhnolohii. Mystetstvo ta osvita. 2001. № 1. S. 11–12.
2. Орлов В.Ф. Професійне становлення вчителів мистецьких дисциплін: монографія. К.: Наукова думка, 2003. 276 с. / Orlov V.F. Profesiine stanovlennia vchyteliv mystetskykh dystsyplin: monohrafiia. K.: Naukova dumka, 2003. 276 s.
3. Алексеева, С. В., Базиль, Л. О., Гриценко, І. А., Єршова, Л. М., Закатнов, Д. О., Орлов, В. Ф., & Сохацька, Г. В. (2020). Підготовка майбутніх кваліфікованих кадрів до підприємницької діяльності в умовах розвитку малого бізнесу: теорія і практика: монографія. Житомир: “Полісся” / Aliksieieva, S. V., Bazyl, L. O., Hrytsenok, I. A., Yershova, L. M., Zakatnov, D. O., Orlov, V. F., & Sokhatska, H. V. (2020). Pidhotovka maibutnikh kvalifikovanykh kadriv do pidpriemnytskoi diialnosti v umovakh rozvytku maloho biznesu: teoriia i praktyka: monohrafiia. Zhytomyr: “Polissia”
4. Алексеева С. В. Підготовка майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар’єри: теорія і практика. Монографія. Київ: Міленіум, 2018. 484 с. URL:<http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/727617/> Aliksieieva S. Pidhotovka maibutnikh dyzaineriv do rozvytku profesiinoi kariery: teoriia i praktyka. Monohrafiia. Kyiv: Milenium, 2018. 484 s.
5. Aliksieieva, S., Yershova, L., Kravets, S., Odnoroh, H., & Lapshyna, O. (2021). Selfeducation and self-management to develop entrepreneurship competence in future professionals. 94 SHS Web of Conferences, 104, 03002. <https://doi.org/https://doi.org/10.1051/shsconf/202110403002> / Aliksieieva, S., Yershova, L., Kravets, S., Odnoroh, H., & Lapshyna, O. (2021). Selfeducation and self-management to develop entrepreneurship competence in future professionals. 94 SHS Web of Conferences, 104, 03002. <https://doi.org/https://doi.org/10.1051/shsconf/202110403002>
6. Алексеева С. Теоретичні і методичні основи підготовки майбутніх дизайнерів художнього профілю до розвитку професійної кар’єри : дис. ... докт. пед. наук : спец. 13.00.04 ; Інститут професійно-технічної освіти Національної академії наук України. Київ, 2020. 674 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729894/> Aliksieieva S. Teoretychni i metodychni osnovy pidhotovky maibutnikh dyzaineriv khudozhnoho profilu do rozvytku profesiinoi kariery : dys. ... dokt. ped. nauk : spets. 13.00.04 ; Instytut profesiino-tekhnichnoi osvity Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy. Kyiv, 2020. 674 s. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729894>
7. Алексеева С. Сучасні підходи до професійної підготовки майбутніх дизайнерів в умовах розвитку креативних індустрій. New impetus for the advancement of pedagogical

- and psychological sciences in Ukraine and EU countries: research matters: Collective monograph. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2021.pp.1-16. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731130> / Aliksieieva S. Suchasni pidkhody do profesiinoi pidhotovky maibutnikh dyzaineriv v umovakh rozvytku kreatyvnykh industrii. New impetus for the advancement of pedagogical and psychological sciences in Ukraine and EU countries: research matters: Collective monograph. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2021.pp.1-16. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731130>
8. Алексеева С. В. Наукові теорії розвитку професійної кар'єри в сучасних концепціях професійної педагогіки. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. праць. Київ – Вінниця: Планер, 2014. Вип. 38. С. 100–103. / Aliksieieva S. V. Naukovi teorii rozvytku profesiinoi kariery v suchasnykh kontseptsiiakh profesiinoi pedahohiky. Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia u pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy: zb. nauk. prats. Kyiv – Vinnytsia: Planer, 2014. Vyp. 38. S. 100–103.
 9. Алексеева, С. Дизайн і підприємництво: сучасні проблеми та перспективи підготовки до підприємницької діяльності в системі дизайн-освіти. Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент: зб. наук. пр. Київ: Вид-во ТОВ «ТОНАР», 2020. Вип. 15. С. 57-71. (Серія: Педагогічні науки). URI: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/724225> / Aliksieieva, S. Dyzaïn i pidpriemnytstvo: suchasni problemy ta perspektyvy pidhotovky do pidpriemnytskoi diialnosti v systemi dyzain-osvity. Mystetska osvita: zmist, tekhnolohii, menedzhment: zb. nauk. pr. Kyiv: Vyd-vo TOV «TONAR», 2020. Vyp. 15. S. 57-71. (Seriia: Pedahohichni nauky). URI: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/724225>
 10. Aliksieieva, S., & Yershova, L. (2020). Content and forms of modern training of future specialists for entrepreneurship activity. Professional Pedagogics, (21), 44-52. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2020.21.44-52> / Aliksieieva, S., & Yershova, L. (2020). Content and forms of modern training of future specialists for entrepreneurship activity. Professional Pedagogics, (21), 44-52. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2020.21.44-52>
 11. Алексеева, С.В., Базиль, Л.О., Байдулін, В.Б., Ваніна, Н.М., Єршова, Л.М., Закатнов, Д.О., Орлов, В.Ф. та Радкевич, О.П., 2019. Основи інноваційного підприємництва: програма навчальної дисципліни для закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Професійна освіта, 2 (83), с. 33-35. / Aliksieieva, S.V., Bazyl, L.O., Baidulin, V.B., Vanina, N.M., Yershova, L.M., Zakatnov, D.O., Orlov, V.F. ta Radkevych, O.P., 2019. Osnovy innovatsiinoho pidpriemnytstva: prohrama navchalnoi dystsypliny dlia zakladiv profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity. Profesiina osvita, 2 (83), s. 33-35.
 12. Алексеева С. Індивідуалізація навчання: суть, шляхи реалізації. International scientific

and practical conference «Pedagogy and Psychology in the Modern World: the art of teaching and learning»: conference proceedings, February 26–27, 2021. Vol. 1. Riga, Latvia: «Baltija Publishing». pp.136-139. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-34> URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728627> / Aliksieieva S. Indyvidualizatsiia navchannia: sut, shliakhy realizatsii. International scientific and practical conference «Pedagogy and Psychology in the Modern World: the art of eaching and learning» : conference proceedings, February 26–27, 2021. Vol. 1. Riga, Latvia : «Baltija Publishing». rr.136-139.

13. Алексеева, С.В. (2017) Динаміка готовності майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка (13). С. 59-65. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/707326> / Aliksieieva, S.V. (2017) Dynamika hotovnosti maibutnikh dyzaineriv do rozvytku profesiinoi kariery. Naukovyi visnyk Instytutu profesiino-tekhnichnoi osvity NAPN Ukrainy. Profesiina pedahohika (13). S. 59-65. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/707326>
14. Алексеева С. Технологія формування індивідуальної освітньої траєкторії учнів профільної школи. Перспективи та інновації науки. N 5(5) 2021. С.58 – 68 [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2021-5\(5\)-58-68](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2021-5(5)-58-68) URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729321> / Aliksieieva S. Tekhnolohiia formuvannia indyvidualnoi osvitnoi traiektorii uchniv profilnoi shkoly. Perspektyvy ta innovatsii nauky. N 5(5) 2021. S.58 – 68 [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2021-5\(5\)-58-68](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2021-5(5)-58-68) URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729321>